

Vejledning om selvstændig virksomhed

Vejledning om selvstændig virksomhed

5...Hvornår er du selvstændig?

7...Eksempler på selvstændig virksomhed

10...Virksomhedsejer, men ikke nødvendigvis selvstændig

11...Arbejde for ægtefælle / samlever

13...Freelance – lønmodtager eller selvstændig?

16...Hvordan modregnes arbejdet i virksomheden? – ydelseskort

17...Dagpenge og Selvstændig virksomhed – omfanget er afgørende!

20...Ophør med drift af selvstændig virksomhed

23...Selvstændig virksomhed og optjening af dagpengeret

24...Hvor & hvordan skal jeg være arbejdsløshedsforsikret?

25...Efterløn og selvstændig virksomhed

27...Praktiske adresser

Med denne pjece vil vi forsøge at klarlægge en række forhold, som du skal være opmærksom på, hvis du ønsker dagpenge.

Pjecen er ment som en hjælp til dig med informationer på en række specifikke områder, som du kan støde på i din situation.

Vi kan naturligvis ikke tage højde for alle tænkelige situationer, og lige præcis din situation kan være så speciel, at du måske ikke syntes at pjecen er fyldestgørende.

Satser der er benyttet i denne pjece er gældende for 2011.

Derfor skal vi understrege, at du naturligvis altid vil være velkommen til at kontakte os telefonisk eller personligt, ligesom vi skal henvise til a-kassens hjemmeside for yderligere informationer:

A-kassen for Journalistik, Kommunikation og Sprog: www.ajks.dk
Gammel Strand 46, 1202 København K.
Telefon 33 42 80 01
Mandag-fredag 10-15.

Alle arbejdsløshedskasser er forpligtet til at orientere deres medlemmer om de gældende regler for arbejdsløshedsforsikring mm.

Arbejdsløshedskassen for Journalistik, Kommunikation og Sprog lægger vægt på at løse denne opgave så godt og grundigt som mulig.

Da reglerne for selvstændige erhvervsdrivende og deres medarbejdende ægtefæller er meget komplicerede, har vi valgt at lave denne pjece.

I øvrigt er du altid meget velkommen til at kontakte os for yderligere oplysninger

1. Hvornår er du selvstændig??

Arbejdsløshedslovgivningen har sine helt egne regler for, hvornår du er selvstændig. Det betyder at du i forhold til reglerne i arbejdsløshedslovgivningen godt kan blive betragtet som selvstændig, selvom du ikke selv opfatter det sådan og selvom eksempelvis skattemyndighederne betragter dig som lønmodtager.

Normalt vil du blive betragtet som selvstændig, hvis du eller din ægtefælle er momsregistreret og ejer en virksomhed eller en del af en virksomhed, og du arbejder i virksomheden. Det gælder også selvom du er *ansat* af virksomheden og får almindelig løn. Det betyder ikke noget at din ægtefælle eksempelvis er selvstændig så længe du hverken er medejer eller arbejder i virksomheden.

Virksomheden kan være et anpartsselskab, aktieselskab, interessentskab eller lignende, men også arbejde i personligt ejede virksomheder kan betyde at du er selvstændig. Hvordan virksomheden er opbygget er således uden betydning. Du regnes for at være selvstændig når virksomheden ejes helt eller delvist af dig selv, din ægtefælle eller din nærmeste familie, og du har afgørende indflydelse på den.

Udlejnings- og hobbyaktiviteter kan også betyde at du er selvstændig.

Du er **altid** selvstændig hvis du

- henlægger midler til investeringsfond
- har ansat arbejdskraft
- har overført beløb til beskatning som medarbejdende ægtefælle
- har foretaget nedskrivning af varelager, fradrag for driftsudgifter eller afskrevet på driftsmidler

- er omfattet af en kollektiv overenskomst som arbejdsgiver
- er medlem af en arbejdsgiverorganisation

Du er **som udgangspunkt** selvstændig hvis du

- er momsregistreret
- opgiver over-/underskud af selvstændig virksomhed til skattevæsenet
- er omfattet af virksomhedsskatteordningen
- deltager i et interessentskab
- arbejder i et **selskab** hvor du har afgørende indflydelse (se mere under *selskaber*)

Du kan godt blive betragtet som selvstændig, selv om du ikke opfylder disse betingelser. Arbejdsløshedskassen skal altid foretage en konkret vurdering af dine forhold, hvor det gennemgående i vurderingen er at selvstændig virksomhed udøves ved beskæftigelse for egen eller ægtefællens regning og risiko og med det formål at opnå økonomisk udbytte. Ved vurderingen skal vi foretage en samlet vurdering af dine arbejdsforhold herunder eksempelvis om du er momsregistreret, hvor arbejdet udføres, om du har en kontrakt, om du har opsigelsesvarsel, hvordan du honoreres og om du eksempelvis sender fakturaer for udført arbejde.

Bemærk i øvrigt at hverken antallet af arbejdstimer eller indtægts størrelse har betydning ved vurderingen af, hvorvidt der er tale om selvstændig virksomhed eller lønmodtagerarbejde. Disse to forhold får først betydning senere.

Udgangspunktet i arbejdsløshedslovgivningen er at selvstændige erhvervsdrivende ikke har mulighed for at modtage supplerende ydelser i form af dagpenge, efterløn med eller lignende under arbejdsfri perioder, da disse ydelser i så fald kunne komme til at virke som erhvervsstøtte. Det skyldes at det anses for en naturlig del af en selvstændig virksomhed, at der er perioder uden arbejde/indtjening. Der findes dog en række undtagelser vedrørende selvstændig bibeskæftigelse, hvor du hvis særlige betingelser er opfyldt alligevel har mulighed for at modtage ydelser fra arbejdsløshedskassen, eventuelt i en begrænset periode. Dette afhænger bl.a. af arbejdets art og omfang, hvilket skitseres på de følgende sider.

2. Eksempler på selvstændig virksomhed

Arbejde i eget/ægtefælles/families ApS eller A/S

Du vil altid blive anset for at være selvstændig hvis du arbejder i et **selskab**, hvor du har afgørende indflydelse. Der er tale om afgørende indflydelse når du selv og/eller din ægtefælle alene eller sammen med den nærmeste familie ejer :

- mindst 50 % af selskabets kapital eller stemmевærdi
- en bestemmende andel af selskabets kapital eller stemmевærdi
- mindst 10 % af selskabets kapital eller stemmевærdi og du eller din ægtefælle tillige er med i virksomhedens bestyrelse eller direktion

Hvis du uden at være medejer er ansat i et selskab ejet af din ægtefælle vil du dog kunne anses for at være lønmodtager hvis virksomheden har mindst 20 ansatte (udover dig selv, ægtefællen og evt. andre ejere af virksomheden) og du er ansat på normale løn- og arbejdsvilkår.

Oversættervirksomhed

Du vil ofte blive betragtet som selvstændig hvis du udfører oversættelsesopgaver for skiftende kunder/virksomheder.

I nogen tilfælde kan arbejdsløsheds-kassen dog vurdere at der er tale om lønmodtagerarbejde, dette kan eksempelvis være tilfældet ved udførelse af enkelte opgaver med et på forhånd fastlagt honorar.

Hvis du bliver momsregistreret vil du dog næsten altid blive betragtet som selvstændig.

Det kan have stor betydning for din ret til dagpenge og eventuelt også udbetalingen af dagpenge hvorvidt dit arbejde skal betragtes som lønmodtagerarbejde eller selvstændig virksomhed. Du bør derfor altid kontakte arbejdsløsheds-kassen inden du indgår aftaler om oversættelsesvirksomhed, da det giver os mulighed for at sikre dig den bedst mulige rådgivning. Se også afsnittet "*Freelance – lønmodtager eller selvstændig?*"

Du kan med fordel søge information om hjælp ved opstart af virksomhed på Erhvervsfremmestyrrelsens hjemmeside www.efs.dk.

Forlagsaftaler

Indgåelse af en forlagsaftale om f.eks. udgivelse af en bog eller udgivelse af 2. udgave, bliver ofte betragtet som selvstændig virksomhed. Det er derfor

meget vigtigt at du kontakter os inden du indgår en forlagsaftale for at få klarlagt, hvilke konsekvenser det kan få for din fortsatte ret til dagpenge.

Nogle af de ting der bl.a. bliver lagt vægt på, ved vurderingen af hvorvidt indgåelse af en forlagsaftale skal betragtes som selvstændigvirksomhed, er f.eks. om du angiver over-/underskud af virksomheden på selvangivelsen, om du er momsregistreret, om du anvender driftsmidler, arbejdet udføres fra egne lokaler og du selv afholder udgifter i forbindelse med arbejdets udførelse.

Derudover skal der foretages en konkret rådighedsvurdering, for at få vurderet om du kan anses for at være til rådighed for arbejdsmarkedet på fuld tid og arbejdssøgende i den periode forlagsaftalen dækker.

Landbrug

"Det er naturligvis ikke forbudt at være gift med en landmand!", men hvis du har arbejdstimer i et landbrug som du eller din ægtefælle ejer eller forpagter, vil du altid blive anset for at være selvstændig. Også hvis du har ansatte til at udføre arbejdet eller arbejdet bliver udført af en maskinstation, bliver du anset for at være selvstændig.

Hvis deltidslandbruget er din bibeskæftigelse vil du ved ledighed kunne modtage supplerende dagpenge, hvis du samtidig kan anses for at stå til rådighed for arbejdsmarkedet som lønmodtager i fuldt omfang. Retten til supplerende dagpenge er normalt begrænset til 78 uger, når man driver selvstændig virksomhed som bibeskæftigelse (se senere).

Hvis du bor på landbruget kan du undgå at få begrænset din ret til dagpenge, hvis du opfylder følgende betingelser:

- du har drevet deltidslandbruget forud for ledigheden,
- deltidslandbruget ikke udvides under ledigheden,
- der på jorden ikke dyrkes andet end korn, frøafgrøder, grovfoderafgrøder og kartofler,
- eventuelt husdyrhold for det meste er til eget forbrug,
- der ikke er ansat fremmed arbejdskraft, jf. dog stk. 2, og
- du sandsynliggør, at deltidslandbruget til enhver tid kan drives uden for normal arbejdstid, og samtidig skriftligt på tro og love erklærer at stå fuldt til rådighed for arbejdsmarkedet som lønmodtager.
- a-kassen skal hver 3. måned kontrollere om du står til rådighed for arbejdsmarkedet

På dagpengekortet skal du oplyse om alle timer (også timer uden for normal arbejdstid og i weekenden) du anvender på landbruget. Timerne medfører fradrag i dagpengene. Dette gælder uanset om retten til dagpenge er begrænset til 78 uger eller du har fuld dagpengeret. Se mere herom under punktet *fradrag*.

Hvis du har dyrehold på ejendommen skal der altid uanset den faktiske anvendte tid ske fradrag for mindst en halv time om dagen. Dette gælder også lørdag, søndag og helligdage.

Hvis du har ansat arbejdskraft (det må ikke være ægtefællen/samleveren eller umyndige børn) til at passe dyrene, er du dog ikke omfattet af reglen om mindst en halv times fradrag pr. dag.

Bemærk venligst at du skal ansøge om særlig tilladelse fra Arbejdsdirektoratet, hvis du har selvstændig bibeskæftigelse med landbrug og ønsker at fortsætte med dette efter overgang til efterløn (se senere).

Hobby og fritidsaktiviteter

Hobby- og fritidsaktiviteter har normalt ingen betydning for din ret til dagpenge eller efterløn.

Selv om skattevæsenet vurderer at der er tale om hobbyvirksomhed, er virksomheden dog ikke nødvendigvis en hobby i forhold til arbejdsløshedsforsikringslovens regler.

Du skal være opmærksom på at hvis hobby- og fritidsaktiviteten er tilrettelagt som ved en egentlig erhvervsvirksomhed, vil din ret til dagpenge blive begrænset. Det vil bl.a. ske hvis aktiviteten reelt sker med henblik på at skaffe økonomisk vinding, også selvom der ikke umiddelbart er overskud. Som eksempler på det kan nævnes udgivelse af en bog eller udstilling af egne malerier med salg for øje.

Hobby- og fritidsaktiviteten vil have betydning for din ret til dagpenge og efterløn, hvis der for eksempel sker en af følgende ting:

- annoncering
- markedsføring
- regnskabsføring
- momsregistrering
- skattemæssig angivelse af over-/underskud på selvangivelsen
- skattemæssige afskrivninger eller lignende

Det er arbejdsløsheds-kassen der vurderer om aktiviteten har indflydelse på din ret til dagpenge og efterløn. Husk derfor altid at oplyse os om dine aktiviteter.

3. Virksomhedsejer, men ikke nødvendigvis selvstændig

Du kan godt eje en virksomhed uden automatisk, at blive betragtet som selvstændig. Hvis du ejer en virksomhed, men ikke vil betragtes som selvstændig, skal du kunne sandsynliggøre at du ikke på nogen måde deltager i driften. Det kan for eksempel være tilfældet, hvis du ejer en virksomhed som din ægtefælle driver, og hvor hun/han har særlige forudsætninger for driften, og hvor du på intet tidspunkt selv deltager/eller har deltaget i driften. Et andet eksempel kan være at du står som ejer af en virksomhed som drives af din ægtefælle og det udelukkende sker for at beskytte virksomheden mod kreditorer, eksempelvis fordi din ægtefælle tidligere er erklæret konkurs.

Det er også muligt at købe og sælge fast ejendom som eksempelvis din egen bolig, uden at der er tale om selvstændig virksomhed.

Endelig kan der være tale om virksomhed uden egentlig drift, hvilket som udgangspunkt betegnes som formueforvaltning. Nedenfor nævnes nogle type-eksempler:

Formueforvaltning

En persons formue og formueafkast (kapitalindkomst) er principielt arbejdsløshedsforsikringen uvedkommende. En person kan således forvalte sin formue uden at arbejdet hermed skal anses for erhvervsmæssig virksomhed. Formueforvaltning kan f.eks. bestå i køb og salg af aktier, anparter, obligationer og lignende værdipapirer.

Afgrænsningen mellem formueforvaltning og egentlig investeringsvirksomhed vil som udgangspunkt basere sig på at der ikke er noget personligt arbejde og at det kun er egne midler som forvaltes.

Klart beslægtet med formueforvaltning er indtægter af fast ejendom. Fast ejendom erhverves som oftest til privat beboelse og har som sådan ingen betydning i relation til arbejdsløshedsforsikringen. Dette gælder også ved f.eks. udlejning af enkeltværelser i ejerens private beboelsesejendom, ved udlejning af den ene lejlighed i et to – familiehus, hvor ejeren selv bor i den anden, eller ved udlejning af et fritidshus der også benyttes privat.

Anderledes forholder det sig derimod hvis du har indtægter ved udlejning af ejendomme med 3 eller flere lejligheder, fordi skattelovgivningen i så fald vil anse dig for selvstændig erhvervsdrivende med udlejningsvirksomhed - også selv om der måtte være tale om en rent passiv besiddelse af en eller flere ejendomme uden nogen form for arbejdsindsats fra din side.

Arbejde i familieejede virksomheder

Beskæftigelse i et selskab som du selv og/eller ægtefællen eller din nærmeste familie har afgørende indflydelse på, betragtes kun som selvstændig virksomhed i forhold til dagpengereetten, hvis du selv og/eller din ægtefælle ejer en del af virksomheden. Det har således ingen betydning at du eksempelvis arbejder i dine forældres virksomhed, hvis du ikke ejer noget af den. Ved nærmeste familie forstås egne eller ægtefællens børn, børnebørn, forældre, bedsteforældre og søskende.

Afgørende indflydelse foreligger hvis du selv, ægtefællen eller den nærmeste familie (til sammen):

- ejer mindst 50 pct. af selskabets kapital
- har 50 pct. af selskabets stemmeværdi
- ejer en bestemmende andel af selskabets kapital
- ejer mindst 10 pct. af selskabets kapital og man selv eller ægtefællen samtidig sidder i bestyrelsen.

Såfremt du arbejder i virksomheden og blot én af ovennævnte situationer er opfyldt, betragtes du dog altid som selvstændig erhvervsdrivende, men hvis der alene er tale om ejerskab af en virksomhed vil forholdet som udgangspunkt ikke have betydning for retten til ydelser fra arbejdsløsheds-kassen.

Hobby og fritidsaktiviteter

Hobby- og fritidsaktiviteter har normalt ingen betydning for din ret til dagpenge eller efterløn (se ovenfor).

4. Arbejde for ægtefælle / samlever

Hvis du deltager i din ægtefælles virksomhed bliver du normalt anset for at være selvstændig. Det gælder også selvom du er ansat som lønmodtager i din ægtefælles selvstændige virksomhed.

Der gælder helt specielle regler for ret til dagpenge eller efterløn, hvis du ar-

bejder eller har arbejdet for din ægtefælle. *Kontakt derfor altid arbejdsløshedskassen, hvis du overvejer at begynde at arbejde for din ægtefælle.* Dette gælder uanset hvor mange timer du arbejder, selv en times arbejde om ugen kan betyde at du er selvstændig.

Din ægtefælle – og dermed dig hvis du arbejder i virksomheden – er normalt selvstændig hvis der er:

- medejerskab af virksomheden
- momsregistrering
- over-/underskud af selvstændig virksomhed på selvangivelsen
- beskatning efter virksomhedsskatteloven
- deltagelse i et interessentskab
- henlagt midler til investeringsfonds
- ansat arbejdskraft
- overført beløb til beskatning som medarbejdende ægtefælle
- foretaget varelager nedskrivninger eller skattemæssige fradrag for driftsudgifter og afskrivninger
- kollektiv overenskomst eller medlemskab af en arbejdsgiverorganisation

Du vil dog blive betragtet som lønmodtager hvis der er mindst 20 ansatte i virksomheden, du ikke har nogen form for ejerskab af virksomheden og du er ansat på almindelig løn- og arbejdsvilkår. Hvis der er mindre end 20 ansatte i virksomheden vil du altid blive anset for at være selvstændig. Ved opgørelsen af antal ansatte, medregnes kun ansatte i den virksomhed, hvor du selv er ansat, beskæftiget og aflønnet. Ejeren af virksomheden, og eventuelle medejere og disses ægtefæller medregnes ikke ved opgørelsen.

Uanset omfanget er det strengt nødvendigt at arbejdsopgaverne er præcist angivet og afgrænsede af hensyn til reglerne om ægtefælleudtræden / ophør.

Medarbejdende ægtefælle i skattemæssig henseende

Hvis du er *skattemæssigt registreret som medarbejdende ægtefælle* og således får udbetalt penge fra virksomheden, vil du altid blive betragtet som selvstændig og med en ugentlig arbejdstid i virksomheden på i hvert fald 15 – 20 timer pr. uge. I denne situation vil du som udgangspunkt ikke kunne anses for at være dagpengeberettiget.

Arbejdet skal have fast karakter og vil således lægge beslag på en væsentlig del af ens arbejdskraft hvorfor man som udgangspunkt ikke vil være berettiget til dagpenge. I særlige tilfælde vil man måske kunne godtgøre, at der er tale om en bibeskæftigelse som kan foregå uden for normal arbejdstid. I så

fald vil der i nogen tilfælde efter en konkret vurdering kunne opnås en begrænset dagpengeret på særlige vilkår (se senere).

Samlevere

Arbejde i samlevers virksomhed har som udgangspunkt ingen betydning for dagpengeretten, da dette ikke omfattes af reglerne om selvstændig virksomhed.

I tilfælde af arbejdsophør skal der alene foretages en almindelig rådighedsvurdering. For så vidt angår ophør af selvstændig virksomhed gælder dog de samme regler for overdragelse af opgaver eller virksomheden, som for ægtefæller.

5. Freelance – lønmodtager eller selvstændig

Begrebet "freelance" findes ikke i arbejdsløshedslovgivningen og har ikke som begreb noget egentligt indhold. Du er altid enten lønmodtager eller selvstændig.

Det vil både i forhold til arbejdsløshedslovgivningen og i forhold til andre fora være nødvendigt at foretage en konkret vurdering af hvorvidt forholdet skal betragtes som et lønmodtager-/ansættelsesforhold eller om der reelt er tale om udøvelse af selvstændig virksomhed. Ordet freelance skal derfor betragtes som et faresignal og du bør derfor altid kontakte arbejdsløshedskassen med henblik på en konkret vurdering.

Der skal i alle tilfælde foretages en konkret vurdering og det er derfor meget vanskeligt på forhånd at udstikke klare rammer for forskellen mellem lønmodtagerarbejde og selvstændig virksomhed. I vurderingen kan indgå en lang række momenter, hvorefter der foretages en samlet konkret vurdering. Til orientering følger nedenfor en række karakteristika for henholdsvis lønmodtagere og selvstændige (opremsningen er ikke udtømmende):

Karakteristisk for et ansættelsesforhold (lønmodtagere) :

- aflønning sker med A-indkomst (med skattetræk)
- har en ansættelseskontrakt (lovkrav, jf. lov om ansættelsesbeviser)
- pligt til at udføre det aftalte arbejde

- skal selv personligt udføre arbejdet og kan ikke sætte en anden i sit sted
- er underkastet arbejdsgivers ledelse (instruktionsbeføjelse)
- er beskæftiget på fast arbejdstid, evt. timenorm
- modtager fast løn (pr. måned, time, evt. pr. linie/ord), ikke faktura
- har aftalt opsigelsesvarsel (evt. omfattet af Funktionærloven)
- arbejdet udføres i arbejdsgiverens navn
- arbejdsgiveren bærer den fulde risiko for arbejdets kvalitet
- ret til optjening af feriegodtgørelse eller ferietillæg
- ret til løn under sygdom / sygedagpenge
- der indbetales ATP med mere
- sikkerhed for lønnen (omfattet af Lønmodtagernes Garantifond)
- kan ofte ikke have flere hvervgivere

Karakteristisk for selvstændig virksomhed :

- er momsregistreret
- indtægter er B-indkomst (intet skattetræk)
- udfører arbejdet i eget navn
- bærer selv ansvaret for arbejdets udførelse & kvalitet (egen regning og risiko)
- fremsender faktura (fastsætter selv honorarets størrelse)
- aflønning sker efter resultat
- selv ansvarlig for at inddrive honoraret (ingen sikkerhed for aflønning)
- udfører arbejdet fra egne lokaler
- afholder selv udgifter til materialer / driftsmidler
- har ikke nogen personlig arbejdsforpligtelse
- ikke underlagt nogen ledelse eller instruktion
- ikke omfattet af nogen varsler
- kan frit vælge arbejdsform, mængde og tidspunkt
- kan frit vælge at arbejde for mange hvervgivere samtidig
- ved annoncering eller lignende tilkendegiver at man påtager sig opgaver
- benytter skatteregler for selvstændige

Ovennævnte opremsning er principielt uprioriteret, men momsregistrering og fravær af ansættelseskontrakt er begge meget stærke indikatorer for selvstændig virksomhed, hvorimod A-skattetræk og ansættelseskontrakt som alt-overvejende udgangspunkt er ensbetydende med et lønmodtagerforhold.

Som eksempel kan nævnes at en person som løbende udfører honoraropgaver for forskellige firmaer uden kontrakt, skattetræk, optjening af feriepenge eller lignende ofte må betragtes som selvstændig, uanset om vedkommende er momsregistreret eller ej. Det skyldes at der i den pågældende situation ikke er noget som indikerer et lønmodtager- / ansættelsesforhold men at arbejdet derimod efter sin art reelt svarer til udøvelse af selvstændig virksomhed.

Det er vigtigt at holde sig for øje at det på ingen måde er negativt at være selvstændig erhvervsdrivende. Der er stor frihed til at tilrettelægge arbejdet, du vælger selv arten og mængden af arbejdsopgaver, du fastsætter selv dit honorar (som naturligvis er højere end en normal timeløn) og skatte- og fradragreglerne er væsentlig bedre.

Uanset om du betragtes som lønmodtager eller selvstændig indebærer det en række fordele, men naturligvis også en række ulemper. Fordelen ved lønmodtagerforhold er sikkerheden/trygheden - ulempen er at du på forskellig vis er bundet af ansættelsesforholdet. Fordelene ved selvstændig virksomhed er primært friheden, store indtjeningsmuligheder og favorable skatteregler - ulempen er at du selv er økonomisk ansvarlig for at dække arbejdsfrie perioder.

Såfremt en arbejdsgiver foreslår "ansættelse" på særlige vilkår, eksempelvis som "freelance" bør du altid kontakte arbejdsløsheds-kassen med henblik på en vurdering af aftalen og eventuelle konsekvenser for retten til dagpenge med mere inden du indgår aftalen. HUSK! Vi er til for at hjælpe dig men det kan vi kun gøre hvis du henvender dig til os.

Ukontrollabel beskæftigelse

Såfremt du som lønmodtager udfører opgaver, eller er ansat på en måde hvor arbejdsgiveren ikke kan kontrollere din arbejdstid, eksempelvis en oversættelsesopgave du udfører hjemme hos dig selv, betragtes det pågældende arbejde som ukontrollabelt. Hvor du ved normalt lønmodtagerarbejde skal oplyse arbejdstimer på dagpengekortet og herefter modregnes time for time i dagpengene, skal der ved ukontrollabel arbejdstid i stedet ske en opgørelse af arbejdstiden ved at omregne dit honorar/lønindtægt til timer. Dette sker ved at dividere indtægten med en omregningssats fastsat af staten satsen udgør: kr. 205,52 pr time.

Såfremt indtægten udgør kr. 2.000,- vil fradraget i dagpengene således blive på 9,7 timer.

Arbejde udført på arbejdspladsen eller ansættelse efter kollektiv overenskomst betragtes altid som kontrollabelt og skal derfor ikke omregnes.

6. Hvordan modregnes for arbejde i virksomheden

Når du driver selvstændig virksomhed skal alle arbejdstimer i virksomheden modregnes i eventuelle ydelser fra arbejdsløsheds-kassen. Det gælder naturligvis alle de timer du fakturerer men også de timer du bruger til eksempelvis administration, regnskab, markedsføring og eventuel transporttid skal modregnes.

De timer du anvender på virksomheden skal alle påføres dit ydelseskort (dagpenge, aktiveringsydelse, efterløn) og modregnes time for time i udbetalingen af dagpenge. Det har ingen betydning om virksomheden giver over- eller underskud eller om arbejdet udføres i eksempelvis en weekend. Timerne skal påføres på tidspunktet for arbejdets udførelse – også selvom du måske først modtager honoraret senere. Både eventuel kreditperiode eller manglende betaling fra kunden er en del af den økonomiske risiko ved selvstændig virksomhed og er derfor uden betydning for modregningen af dagpenge.

Husk at du både skal oplyse timerne i kolonnen for selvstændig virksomhed og indtægten på ydelseskortet.

Dagpenge og aktiveringsydelse.

Det altovervejende princip ved modregning for arbejde er at *modregningen sker time for time*. Det vil sige at såfremt du i en uge har haft eksempelvis 12 timers arbejde i virksomheden vil der (hvis du i øvrigt er berettiget til dagpenge) kunne udbetales dagpenge for 25 timer den pågældende uge hvis du er fuldtidsforsikret. Reglerne for deltidsforsikrede er lidt anderledes – spørg i arbejdsløsheds-kassen.

Landbrug med dyrehold

Hvis du har dyrehold på ejendommen skal der altid, uanset den faktiske anvendte tid, ske fradrag for mindst en halv time om dagen. Dette gælder også lørdag, søndag og helligdage.

Hvis du har ansat arbejdskraft (det må ikke være ægtefællen/samleveren eller umyndige børn) til at passe dyrene, er du dog ikke omfattet af reglen om mindst en halv times fradrag pr. dag.

Ukontrollabel beskæftigelse

Såfremt du som lønmodtager udfører opgaver, eller er ansat på en måde hvor arbejdsgiveren ikke kan kontrollere din arbejdstid, eksempelvis en oversættelsesopgave du udfører hjemme hos dig selv, betragtes det pågældende arbejde som ukontrollabelt. Hvor du ved normalt lønmodtagerarbejde skal oplyse arbejdstimer på dagpengekortet og herefter modregnes time for time i dagpengene, skal der ved ukontrollabel arbejdstid i stedet ske en opgørelse af arbejdstiden ved at omregne dit honorar/lønindtægt til timer. Dette sker ved at dividere indtægten med en omregningsssats fastsat af staten, der udgør 205,52.

Såfremt indtægten udgør kr. 2.000,- vil fradraget i dagpengene således blive på 9,7 timer.

Arbejde udført på arbejdspladsen eller ansættelse efter kollektiv overenskomst betragtes altid som kontrollabelt og skal derfor ikke omregnes.

7. Dagpenge og selvstændig virksomhed

Selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse

Hvis du udelukkende driver selvstændig virksomhed mere end midlertidigt og den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid er på over 30 timer, er der tale om selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse og *udøvelse i væsentligt omfang*.

I så fald er det vigtigt, at du kontakter os. Du behøver ikke skifte arbejdsløshedskasse da arbejdsløsheds-kassen nu er en kasse for både lønmodtagere og selvstændige. Der gælder imidlertid et helt særligt regelsæt for selvstændig hovedbeskæftigelse hvor ret til dagpenge skal optjenes på baggrund af arbejdet i den selvstændige virksomhed (se senere).

For at arbejdet i den selvstændige virksomhed kan bruges til optjening af dagpengeret skal virksomheden udøves som hovedbeskæftigelse, mere end midlertidigt og arbejdstiden i virksomheden udgøre mere end 30 timer pr. uge ("væsentligt omfang"). Det skyldes at arbejdet i virksomheden skal svare til arbejde på fuld tid og det er kun uger med arbejde over 30 timer som kan bruges til optjening af dagpengeret.

Begrebet hovedbeskæftigelse tager udgangspunkt i, at der er tale om din primære, oftest eneste, beskæftigelse.

Der kan som udgangspunkt aldrig udbetales supplerende ydelser hvis du driver selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse. Der er derfor ingen mulighed for udbetaling af supplerende dagpenge, feriedagpenge eller lignende, heller ikke selvom virksomheden i en periode er uden indtægt.

Udbetaling af dagpenge forudsætter i denne situation at virksomheden er endeligt ophørt, (se senere)

Enkeltstående større opgave som selvstændig

Hvis du får tilbudt én større opgave og det er en betingelse for udførelsen at du lader sig momsregistrere, vil udførelsen af denne opgave principielt være udøvelse af selvstændig virksomhed, men under forudsætning af at der er tale om et enkeltstående tilfælde, som ikke er indledning til varig drift af selvstændig virksomhed vil forholdet ikke være omfattet af reglerne om begrænset dagpengeret. Timerne skal dog oplyses på dagpengekortet, eventuelt skal du frameldes Jobcentret, og momsregistreringen skal ophøre umiddelbart efter opgaven er fuldført. Hvis du undlader at framelde dig momsregistret er der tale om indledning til varig drift og forholdet vil være omfattet af reglerne om begrænset dagpengeret, eventuelt ingen dagpengeret. Ordet "enkeltstående" skal tages helt bogstaveligt - man kan således ikke have flere enkeltstående opgaver – man kan heller ikke udtage en enkelt opgave fra en eventuelt igangværende selvstændig virksomhed.

Selvstændig virksomhed som bibeskæftigelse

Drift af selvstændig virksomhed på nedsat tid betragtes normalt som bibeskæftigelse - altså hvis du ikke opfylder ovenstående betingelser, er der principielt tale om en bibeskæftigelse. Bemærk dog at der i begrebet bibeskæftigelse implicit ligger en forudsætning om at noget andet, oftest lønmodtagerarbejde, er din hovedbeskæftigelse.

Der kan ikke optjenes ret til dagpenge på baggrund af selvstændig bibeskæftigelse hvorfor en eventuel dagpengeret altid forudsætter at du har / har haft lønmodtagerarbejde i et ikke ringe omfang.

Ligesom ved hovedbeskæftigelse kan der som udgangspunkt ikke udbetales dagpenge samtidig med drift af selvstændig virksomhed. I tilfælde af ledighed er der dog, hvis en række betingelser er opfyldt, mulighed for en *begrænset dagpengeret på 78 uger*.

Hovedbetingelsen er at virksomheden ikke kræver en arbejdsindsats i væsentligt omfang. Der er ikke længere noget krav om, at virksomheden ikke må overstige et bestemt antal timer om ugen, men virksomheden skal "*til enhver tid*" kunne foregå samtidig med fuldtids lønmodtagerarbejde (37 timer pr. uge). Som en uofficiel "tommelfingerregel" kan man sige at omfanget næppe kan overstige 12 -15 timer pr. uge, men der skal dog altid foretages en konkret vurdering.

Der må således ikke være perioder hvor du udelukkende arbejder på fuld tid i den selvstændige virksomhed, og perioden må ikke på forhånd ligge fast. Det er heller ikke tilstrækkeligt at du eksempelvis lover at nedbringe arbejdet i virksomheden hvis du får lønmodtagerarbejde – "*til enhver tid*" skal tages helt bogstaveligt.

Du skal således altid være aktivt arbejdssøgende til og stå til *rådighed for lønmodtagerarbejde på fuld tid* (37 timer pr. uge) med dags varsel. Det betyder, at du aldrig må afslå indkaldelser eller jobanvisninger fra Jobcentret med henvisning til arbejdet i den selvstændige virksomhed.

Arbejdet i den selvstændige virksomhed skal altid kunne udføres uden for normal arbejdstid. Virksomheden må derfor ikke have fast åbnings- eller træffetid, som hindrer dig i at overtage lønmodtagerarbejde på fuld tid. Der er dog intet i vejen for konkret at udføre arbejde i dagtimerne, hvis du blot over for arbejdsløsheds-kassen kan sandsynliggøre, at arbejdet til enhver tid om nødvendigt kan udføres uden for normal arbejdstid.

Bemærk at *arbejdsløsheds-kassen skal foretage en vurdering ved virksomhedens start* men også en løbende vurdering. Hvis arbejdsløsheds-kassen vurderer at virksomheden ikke er forenelig med kravet om rådighed, kan der ikke udbetales dagpenge – det vil eksempelvis være tilfældet, hvis du afslår en indkaldelse fra Jobcentret på grund af forhold i din selvstændige virksomhed eller hvis omfanget af arbejdet i virksomheden bliver for stort.

Med selvstændig virksomhed som bibeskæftigelse kan du dog maksimalt modtage dagpenge i en periode på i alt 78 uger, regnet fra det tidspunkt hvor du første gang modtog dagpenge samtidig med den selvstændige virksomhed. Perioden løber i alle uger hvor du modtager ydelser, også selvom der i perioder ikke er arbejde i virksomheden – det betyder til gengæld at du naturligvis ikke bruger af de 78 uger i perioder hvor du eksempelvis har arbejde på fuld tid som lønmodtager og ikke modtager ydelser fra arbejdsløsheds-kassen.

Ret til dagpenge efter de 78 uger forudsætter at virksomheden er ophørt (se senere) eller at du har haft mindst 962 arbejdstimer som lønmodtager inden

for en periode på 18 måneder og således har optjent ret til en ny periode på 78 uger.

Du vil ca. 3 måneder inden de 78 uger forventes at være opbrugt modtage et brev fra arbejdsløsheds-kassen med oplysning om forventet dato for ophør af den begrænsede dagpengeret. Du vil så (medmindre du har optjent ret til nye 78 uger) skulle vælge mellem at ophøre med den selvstændige virksomhed og genindtræde i din almindelige dagpengeret eller også kan du vælge at fortsætte med at drive selvstændig virksomhed, blot uden at modtage dagpenge

Hvis du på et senere tidspunkt ophører med den selvstændige virksomhed vil du have mulighed for at genindtræde i din almindelige dagpengeret (hvis den fortsat er gældende) og under forudsætning af at du på det tidspunkt kan anses for at være til rådighed for fuldtids arbejde som lønmodtager.

8. Ophør med selvstændig virksomhed

Selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse

Du skal være endeligt ophørt med drift af selvstændig virksomhed før du er berettiget til udbetaling af dagpenge. Ophøret skal dokumenteres. Direktorets regler kræver en omfattende dokumentation fra medlemmerne. De regler er vi forpligtet til at følge.

Når en virksomhed lukkes skal der træffes en række beslutninger om salg af varelager, udstyr/maskiner, opsigelse af lejeaftaler osv. Derfor anses du først for at være ophørt med den selvstændige virksomhed mere end midlertidigt fra det tidspunkt, hvor afviklingen af virksomheden er nået så langt, at der ikke er grund for fortsat virksomhedsudøvelse. Den konkrete vurdering og dokumentation for at virksomheden er lukket vil helt afhænge af den enkelte virksomheds karakter, men følgende elementer vil indgå i vurderingen :

Virksomhedens lokaler skal være afhændet/opsagt

Har virksomheden haft egne lokaler, bør de være solgt eller udlejet. Dette kan dokumenteres ved kopi af slutseddel/skøde eller lejekontrakt. Har driften foregået fra lejede lokaler, skal lejemålet være opsagt til hurtigst muligt fraflytning. Dokumentationen kan bestå i kopi af lejekontrakten og eventuelt udlejers bekræftelse af opsigelsen. Tilsvarende hvis driften er sket fra en forpagtet ejendom, bør forpagtningsaftalen være opsagt og forpagtningsforholdet ophørt.

Hvis virksomhedens lokaler og privatboligen er beliggende i tilknytning til hinanden, kan det være nødvendigt af fremskaffe supplerende dokumentation for, at disse lokaler ikke længere anvendes til erhvervsformål. Dette kan dokumenteres ved skriftlig erklæring fra advokat eller revisor.

Udstyr og inventar skal være solgt

Ejer du driftsmidlerne og inventaret skal effekterne som hovedregel være solgt. Dokumentationen herfor kan bestå af købskontrakter, kreditnotaer, fakturaer, skriftlig bekræftelse fra køber el.lign.

Tilbageværende driftsmidler vil kunne beholdes i et mindre omfang, hvis der er tale om sædvanligt indbo for et privat hjem og du skriftligt erklærer, at driftsmidlerne/inventaret ikke længere anvendes erhvervsmæssigt.

Varelageret skal være realiseret

Dokumentationen for at et varelager er solgt, tilbageleveret eller på anden måde afhændet på ophørstidspunktet kan f.eks. bestå af kopi af købekontrakt, regning eller skriftlig bekræftelse fra køber.

Øvrige tegn på virksomhedsophør

Hvis du ikke har haft virksomhedslokaler, ikke har haft driftsmidler/inventar, ikke har haft varelager, kan det være svært at dokumentere ophøret.

Du må så fremskaffe al den anden form for dokumentation, der er muligt at fremskaffe – f.eks. opsigelse af forsikringer, erhvervstelefon og abonnementer. Det kan også være nødvendigt at kræve dokumentation for at oplysningen om virksomhedens ophør er viderebragt til kundekredsen, f.eks. som ophørsannonce i dagspressen eller fagtidsskrifter eller måske ved brev til hidtidige kunder.

I disse tilfælde vil det altid være en betingelse, at der er foretaget afmelding som selvstændig erhvervsdrivende i forhold til offentlige registre. Det kan f.eks. være SE-registret vedrørende moms eller registreringen i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Vi skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at journalister som hovedregel er momsfrie, mens fotografer som hovedregel er momspligtige.

Det er dog ikke sikkert at al dokumentationen er nødvendig. Det kommer an på forholdene ved den enkelte afvikling. Det er derfor vigtigt at få drøftet med os, hvordan du kan få dokumenteret at du er endeligt ophørt.

Ved *udtræden af en virksomhed som fortsættes af din ægtefælle* skal det dokumenteres at dine hidtidige arbejdsopgaver er bortfaldet eller overtaget af andre (der gælder ikke længere krav om behov for særlige kvalifikationer) eller du skal have overtaget varigt lønmodtagerarbejde med mere end 30 timer pr. uge. I yderste konsekvens kan du også anses for ophørt hvis du ophæver samlivet med ægtefællen.

Bemærk at der i begrebet ophør ligger et krav om at det skal være mere end midlertidigt. Du skal således reelt være afskåret fra umiddelbart at kunne blive selvstændig igen.

Såfremt du kan dokumentere at betingelserne for ophør af selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse er opfyldt vil du dog være omfattet af en karenstid på 3 uger. Først herefter vil der være mulighed for udbetaling af dagpenge.

Selvstændig virksomhed som bibeskæftigelse

Selvstændig virksomhed som bibeskæftigelse kan anerkendes som ophørt, når du skriftligt og på tro og love erklærer at virksomheden er lukket eller afhændet/bortforpagtet til andre end ægtefællen/samleveren eller umyndige børn. Du skal endvidere altid fremlægge dokumentation for afmelding af eventuel momsregistrering af virksomheden og oplyse årsagen til ophøret. Det vil dog ofte være nødvendigt indhente yderligere dokumentation for ophøret.

Hvis du udtræder af en virksomhed der fortsættes af medejere, uden at du har afhændet din del af virksomheden, eller virksomheden fortsættes af din ægtefælle, kan du anses for ophørt, hvis du dokumenterer at udtræden sker i forbindelse med at:

1. dine hidtidige arbejdsfunktioner er bortfaldet eller
2. dine hidtidige arbejdsfunktioner er overtaget af anden arbejdskraft end ægtefællen/ samleveren eller umyndige børn.

Ud over de ovennævnte tilfælde kan du ved udtræden af en virksomhed der fortsættes af din ægtefælle, anses for ophørt når du har ophævet samlivet med ægtefællen.

Bemærk at lønmodtagerarbejde (for så vidt angår selvstændig bibeskæftigelse) alene giver mulighed for optjening af en ny begrænset dagpengeret. Du kan således ikke "arbejde" dig til ophør af selvstændig bibeskæftigelse, da muligheden for lønmodtagerarbejde på fuld tid i forvejen er en forudsætning for at bibeskæftigelsen kan udøves med dagpengeret.

Såfremt betingelserne for anerkendelse af ophøret er opfyldt genindtræder du i din "normale" dagpengeret på samlet 4 år (perioden med selvstændig bibeskæftigelse har dog naturligvis forbrugt af den samlede dagpengeret).

Der er ingen karenstid ved ophør af selvstændig virksomhed som bibeskæftigelse.

9. Selvstændig virksomhed og optjening af dagpengeret

Ret til dagpenge forudsætter i medfør af Lov om Arbejdsløshedsforsikring at du opfylder et arbejdskrav i form af enten arbejde som lønmodtager svarende til mindst 52 uger på fuld tid (normalt 1.924 timer) inden for de seneste 3 år eller at du har drevet selvstændig virksomhed i væsentligt omfang (mere end 30 timer pr. uge) i mindst 52 uger inden for de seneste 3 år.

Det gør således ingen forskel for retten til dagpenge hvorvidt optjeningen af dagpengeret er sket med lønmodtagerarbejde eller selvstændig virksomhed i væsentligt omfang. Du kan dog ikke optjene ret til dagpenge af begge dele samtidig.

Bemærk dog at det kun er de uger, hvor du har arbejdet mere end 30 timer i virksomheden, som kan bruges til optjening af dagpengeret. Selvstændig virksomhed som bibeskæftigelse kan aldrig bruges til optjening af dagpengeret.

Det er arbejdsløshedskassen som i tilfælde af ledighed skal vurdere hvorvidt du kan anses for at have drevet selvstændig virksomhed i "væsentligt omfang". Denne vurdering sker på baggrund af oplysninger fra dig sammenholdt med oplysninger om eksempelvis virksomhedens art, dine arbejdsopgaver, fakturaer, virksomhedens omsætning og overskud.

Beregning af dagpengesats

Hvis du har drevet selvstændig virksomhed i væsentligt omfang i mindst 3 sammenhængende regnskabsår vil din dagpengesats som udgangspunkt skulle beregnes på baggrund af indtægten/ overskuddet i virksomheden. Ho-

vedreglen er at du frit kan vælge de 2 bedste af de seneste 5 afsluttede regnskabsår.

Hvis du ikke har drevet virksomhed så længe findes en række andre beregningsregler, regnskabsåret skal dog mindst være på 26 uger.

Beregningen skal i så fald ske med baggrund i afsluttede regnskaber som er attesteret af en revisor.

Hvis der ikke kan findes noget beregningsgrundlag med baggrund i den selvstændige virksomhed vil der ofte være mulighed for at foretage beregningen på baggrund af et tidligere arbejde som lønmodtager (du skal blot have haft arbejde i en periode på 3 måneder) – beregningsgrundlaget må dog aldrig være mere end 5 år gammelt.

Endelig findes der en regel om mindstesats – det gælder dog kun under forudsætning af, at du i de seneste 3 år forud for ledighedens indtræden har været fuldtidsforsikret medlem af en arbejdsløshedskasse og i samme periode har udøvet selvstændig virksomhed i væsentligt omfang eller har været i fuld beskæftigelse om lønmodtager.

10. Hvor og hvordan skal jeg være arbejdsløshedsforsikret?

Du kan fortsat være medlem af arbejdsløshedskassen selvom du vælger at påbegynde drift af selvstændig virksomhed.

Det er ikke længere nødvendigt at blive overflyttet til en særlig arbejdsløshedskasse for selvstændige.

At hensyn til vores mulighed for at vejlede dig, er det dog altid bedst at du kontakter os, hvis du ønsker at drive selvstændig virksomhed.

11. Efterløn og selvstændig virksomhed

Det er som udgangspunkt ikke tilladt at drive selvstændig virksomhed når du modtager efterløn. Hvis du kan sandsynliggøre at virksomheden udøves i meget begrænset omfang kan du søge om særlig tilladelse til drift af selvstændig virksomhed i efterlønsperioden.

Du bør altid kontakte arbejdsløshedskassen hvis du er i tvivl, da du ellers i værste fald kan risikere at miste retten til efterløn.

Vi kan efter ansøgning give særlig tilladelse til drift af selvstændig virksomhed som bibeskæftigelse i perioden med efterløn.

Du skal i så fald sandsynliggøre at den samlede arbejdstid i virksomheden højst udgør 400 timer pr. kalenderår. Det omfatter alle arbejdstimer i virksomheden, også en eventuel medhjælper. Endvidere må virksomhedens indtægt ikke overstige ca. 69.363 kr. pr. regnskabsår. Ved indtægt forstås virksomhedens dækningsbidrag, hvilket vil sige nettoomsætning fratrukket vareforbrug.

Når du søger om tilladelse til at påbegynde eller videreføre en virksomhed skal du blandt andet oplyse om virksomhedens art, omfang, kundegrundlag, tilrettelæggelse af arbejdet, forventet tidsforbrug samt forventet indtægt. Du synes muligvis at det lyder besværligt men uden disse oplysninger vil du ikke kunne opnå tilladelse fra Arbejdsdirektoratet.

Hvis du ønsker at søge om tilladelse til at videreføre en eksisterende bibeskæftigelse skal du oplyse virksomhedens indtægt for hele regnskabsåret før overgang til efterløn. Oplysningerne skal være attesteret af en registreret revisor, en statsautoriseret revisor, eller en særligt sagkyndig.

Hvis virksomheden tidligere har været drevet i større omfang, herunder som hovedbeskæftigelse, skal du sandsynliggøre at arbejdstiden varigt er nedsat til højst 400 timer og at indtægten varigt er nedsat til højst ca. 69.363 kr. pr. regnskabsår.

De timer du anvender på virksomheden skal alle påføres dit efterlønskort og modregnes time for time i efterlønnen. Det er uden betydning om virksomheden giver over- eller underskud eller om arbejdet udføres i eksempelvis en weekend. Timerne skal altid påføres på tidspunktet for arbejdets udførelse – også selvom du måske først modtager honoraret senere. Både eventuel kreditperiode eller manglende betaling fra kunden er en del af den økonomiske risiko ved selvstændig virksomhed og er derfor uden betydning for modregningen af dagpenge.

Husk at du både skal oplyse timerne i kolonnen for selvstændig virksomhed og indtægten på efterlønskortet.

Fortsat drift af selvstændig virksomhed der har været drevet som hovedbeskæftigelse

Endelig er der mulighed for at søge tilladelse til at videreføre en selvstændig virksomhed der har været drevet som hovedbeskæftigelse i mindst 3 år, hvis det sandsynliggøres at det personlige arbejde i virksomheden sættes varigt ned og en række yderligere betingelser er opfyldt. I så fald kan der opnås til-

ladelse til drift af selvstændig virksomhed i enten op til samlet 962 arbejdstimer pr. år eller med fast arbejdstid i virksomheden på 18,5 timer pr. uge. Yderligere oplysninger om disse særlige ordninger fås ved henvendelse til arbejdsløsheds-kassen.

12. Praktiske Adresser

Den Sociale Ankestyrelse

Amaliegade 25
Postboks 3042
1021 København K.

Tlf. 33 41 16 00
Fax. 33 41 13 00

www.dsa.dk

Journalistforbundet

Gammel Strand 46
1202 København K.
Telefon 33 42 80 00

Mandag-fredag 10-15.

www.journalistforbundet.dk

Told & Skats hjemmeside

www.toldogskat.dk

Erhvervs- og Boligstyrelsen

Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Tlf. 35 46 60 00

www.efs.dk

Forbundet Kommunikation og sprog

Skindergade 45-47
Postboks 2246
1019 København K

Tlf. 33 91 98 00
Mandag - torsdag 10 – 16
Fredag 10 – 15

www.kommunikationogsprog.dk

23. december 2011